

دوره هشتم تقنینیه

جلسه ۷

صورت مشروح

مذاکرات مجلس

(بدون مذاکرات قبل از دستور)

جلسه لیلۃ یکشنبه ۱۲ بهمنماه ۱۳۰۹ - ۱۲ رمضان المبارک ۱۳۴۹

قیمت اشتراک سالانه ۱۲۰ تومانی خارجاً ۱۲۰ تومانی
داخله ۱۰۰ تومانی تک شماره: یکقران

مطبعه مجلس

دوره هشتم تقنینیه

جلسه ۷

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس یکشنبه ۱۲ بهمن ماه ۱۳۰۹ * (دوازدهم شهر رمضان ۱۳۴۹)

فهرست مذاکرات

۱) تصویب صورت مجلس	۶) تقدیم سه فقره لایحه از طرف آقای وزیر عدلیه
۲) رد يك فقره مرخصی	۷) طرح و تصویب لایحه اختیارات کمیسیون عدلیه
۳) تقدیم ۵ فقره لایحه از طرف آقای وزیر مالیه	۸) شور نسبت بلائحه اموال غیر منقول اتباع خارجه
۴) تقدیم يك فقره لایحه از طرف وزارت معارف	۹) موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه
۵) طرح و تصویب لایحه اعتبار عمران لرستان	

مجلس هشت ساعت و نیم بعد از ظهر بریاست آقای دادگر تشکیل گردید

[۱ - تصویب صورت مجلس]

(صورت مجلس شنبه ۴ بهمن ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند * *)

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟
نمایندگان - خیر
رئیس - صورت مجلس تصویب شد
[۲ - رد يك فقره مرخصی]
رئیس - خبری از کمیسیون عرایض و مرخصی راجع رسیدگی بامورات شخصی خود تقاضای بازده روز مرخصی
به ۱۵ روز مرخصی برای آقای مژدهی رسیده است
قرائت میشود:
خبر مرخصی آقای مژدهی
نماینده محترم آقای میرزا کاظم خان مژدهی برای

* عین مذاکرات مشروح هفتمین جلسه از دوره هشتم تقنینیه . (مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)
دایرة تند نویسی و تحریر صورت مجلس

* * اسامی غائبین جلسه چهارم که ضمن صورت مجلس خوانده شده:

غائبین با اجازه - آقایان: تیمورتاش - عبدالعزیز خان دیا - ملک آرائی - کاشانی - آصف .
غائبین بدون اجازه - آقایان: آشتیانی - اعظم زنگنه - اسدی - آقا زاده سبزواری - موقر - حاج محمدرضا بهجانی - آقا رضامهدوی .
دیر آمدگان با اجازه - آقایان: یاسانی - دکتر امیر اعلم - امیر تیمور
دیر آمدگان بدون اجازه - آقایان: وهاب زاده - آقا رضا بوشهری .

از تاریخ ۴ بهمن ماه ۱۳۰۹ نموده اند کمیسیون با تقاضای ایشان موافق و اینک خبر آن را تقدیم میدارد

رئیس - آقای ملک مدنی
ملک مدنی - عرضی ندارم
رئیس - آقای روحی
روحی - عرضی ندارم
رئیس - آقای وثوق
وثوق - موافقم
رئیس - آقای ارکانی
ارکانی - عرضی ندارم
رئیس - آقایانیکه با مرخصی پانزده روزه آقای مردهی موافقت قیام فرمایند

(چند نفری قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. آقای وزیر مالیه فرمایشی دارید؟
[۳ - تقدیم ۵ فقره لایحه از طرف آقای وزیر مالیه]
وزیر مالیه (آقای تقی زاده) - بنده چند فقره لایحه دارم خدمت آقایان تقدیم میکنم یکی از آنها را ناچارم دو فوریت تقاضا نمایم. لایحه ایست که راجع به اعتبار عمران لرستان چون آقایان از تمام مقدماتش مسبقند لازم نیست شرح بدهم مع هذا مختصری عرض میکنم: چنانکه آقایان مسبقند یکصد هزار تومان در بودجه منظور شده بود چون این يك کار مهم و وسیعی است مخارج خیلی زیادی لازم دارد عده بخراسان وعده آنها به قم و ساوه و خوار و ورامین اعزام شده اند و عده هم در خود لرستان هستند که باید برای آنها مسکن و مکان بنا شود جیره میخواهند و انشاء الله ترتیبی داده می شود که از سال آتی جیره شان را کم میکنند و بعد کم کم آخرش موقوف میشود چون برای آنها بذر و آلات زراعت تهیه میشود و مساکنشان هم بخودشان داده میشود که خودشان تعمیر کنند دیگر محتاج نمیشوند که دولت تعمیر کند این است چندی قبل

از مالیات راه و عوارض گمرکی معاف مینماید این پنج لایحه را تقدیم میکنم و در باب لایحه راجع به عمران لرستان عرض کردم تقاضای فوریت میکنم و علاوه بر این لایحه راجع بضرابخانه را هم تمنای تسریع دارم برای اینکه همانطور که آقایان مسبق هستند و الان در صورت مجلس خوانده شد برای قسمتی از مخارج مجلس شورای ملی و حقوق نمایندگان هم محلی باقی مانده و بواسطه يك قسمتی از آن لایحه راجع بضرابخانه یکفدری محلی باز میشود که میشود بعضی مخارج را از آنجا کرد

[۴ - تقدیم يك فقره لایحه از طرف وزارت معارف]

رئیس - آقای کفیل وزارت معارف

کفیل وزارت معارف - خاطر محترم آقایان مسنحضر است که این قانونی که در دوره سابق گذشت راجع بمعلمین که از اروپا استخدام میشوند و دو نفر برای دار المعلمین عالی که بایستی امسال استخدام کرده باشیم ولی با حقوقی که منظور کرده بودیم متأسفانه موفق نشدیم که آن دو نفر معلم را استخدام کنیم و یکی دو سال هم از موقع سال تحصیلی گذشت و ناچار شدیم از معلمینی که در طهران بودند استفاده شد و بيك مبلغ کمتری در این دو ماه و نیم آخر سال آن دروس را تقسیم کردیم در دار المعلمین عالی و کلاس فیزیک و شیمی و طبیعیات که برزخ بین متوسطه و مدرسه عالی طب است و برای این منظور يك ماده تهیه شده است که تقدیم مقام محترم مجلس مقدس شورای ملی میشود.

[۵ - طرح و تصویب لایحه اعتبار عمران لرستان]

رئیس - لایحه که تقاضای فوریت شده است قرائت میشود:

ساحت محترم مجلس شورای ملی

در بودجه ۱۳۰۹ مملکتی یکصد هزار تومان اعتبار برای مخارج عمران منظور بوده و نظر به عدم تکافو آن یکصد هزار تومان اعتبار اضافی بموجب قانون هشتم مهر ماه ۱۳۰۹ بتصویب رسید معذک این اضافه

اعتبار هم برای تکمیل عملیاتی که از دو سال قبل برای عمران لرستان و تخته قابو کردن و کوچاندن الوار و ساختمان ابنیه رعیتی شروع شده است کفایت نمیکند و چون عملیات مذکور را در حالت کمتونی نمیتوان ناقص گذاشت لذا ماده واحده ذیل را پیشنهاد و تصویب آن را تمنا مینماید:

ماده واحده - مجلس شورای ملی برای مخارج عمران لرستان پنجاه هزار تومان اعتبار اضافی تصویب مینماید که از محل ذخیره مملکتی بقران پرداخته شود.

رئیس - فوریت مطرح است. آقای افسر

افسر - بنده موافقم بعد از يك مخالف

رئیس - آقای دشتی

دشتی - بنده با اصل لایحه مخالف نیستم ولی میخواستم از آقای وزیر مالیه بپرسم که اگر این لایحه را بقید فوریت تقدیم نکنند تصور میکنم بیش از دو روز یا سه روز بیشتر طول نکشد که برود بکمیسیون و بعد بیاید به مجلس چون لایحه چیزی نیست کمیسیون بودجه هم تشکیل شده است ممکن است لایحه برود آنجا در کمیسیون بودجه و از طرفی هم آقای وزیر مالیه تشریف بیاورند حاضر شوند در کمیسیون و توضیح بدهند که این مخارجی که تا بحال شده است و این پولهایی که داده شده است چطور خرج شده و علت اینکه فوریت تقاضا میکنند چیست یا اینکه در مجلس که مطرح میشود يك دلالتی قویه داشته باشند که الزام بکند که این مسئله باید فوری باشد

وزیر مالیه - دلیلش این است که آن اعتباری که برای این کار منظور شده بود مدتی است که تمام شده است و آنها هم نهایت درجه معطلند و اگر باین درجه فوریت نداشت تقاضا نمیشد و برای توضیح عرض میکنم که اینها اگر تا آخر سال میخواستیم کارشان تمام شود يك

مبلغ بیشتری لازم میداشتند ولی ما اشخاص مخصوصی مأمور کردیم که يك کمیسیون در محل از حاکم و رئیس بلديه و رئیس مالیه محل و مخصوصاً ناظر مخارج آن جا و مأمورینی که آنجا بودند منعقد شود و نهایت دقت را هم کردند و از این مبلغ يك شانزده هزار تومانی بقید فوریت لازم داشتند برای جیره الوار که جیره نداشتند و حتی عرض میکنم که چون فوری بود فقط مجبور شدند که شش هزار تومان آن را قرض کنند و البته اگر تصویب نشد مجبورند يك فکر دیگری بکنند و البته ضروری است که تقاضای فوریت شده است و چون نهایت درجه لزوم داشته البته آقایان هم تصویب میفرمایند (نمایندگان - صحیح است کافی است)

رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - در اصل مطلب هم عرض داشتم.

(نمایندگان - کافی است)

رئیس - در فوریت کافی است مذاکرات؟ (اظهار شد - بلی)

رئیس - موافقین با فوریت قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده واحده قرائت میشود.

ماده واحده - مجلس شورای ملی برای مخارج عمران پنججاه هزار تومان اعتبار اضافی تصویب مینماید که از محل ذخیره مملکتی بقران پرداخته شود.

رئیس يك اصلاح کوچکی ضرور است. آقای یاسائی یاسائی - بنده يك سئوالی داشتم از آقای وزیر مالیه و آن سئوال هم از نقطه نظر این است که مطلب متناسب با الوار است که چندین سال است لوایحی متدرجاً از مجلس شورای ملی میگردد راجع بعمران لرستان و اخیراً هم لایحه گذشت راجع به هجرت الوار بنقاط مشرق و جاهای دیگر و تعیین مخارج آنان متأسفانه شکایات متوالیه

وزیر مالیه - بنده راجع باین سئوال بخصوصی مطلبی ندارم که عرض بکنم برای اینکه اطلاع ندارم و بنظر بنده نرسیده است و پیش بنده نیامده است چیزی از این باب. کار عمران و کوچاندن و جابجا کردن و تهیه مساکن اساساً و عموماً دردست مأمورین لشگری بوده است و همه زحمات را آنها متکفل بوده اند و مخارجش را هم وزارت مالیه می پرداخت ولی بواسطه مأمورینی هم که از خود در آنجا معین کرده بود یعنی علاوه بر مأمورین مالیه مأمورین مخصوصی هم برای نظارت در مخارج تعیین کرده بود که همه این مخارج مرتباً برسد و باعث شکایت هیچکس نشود. هم مأمورین لشگری و هم مأمورین مالیه کمال مراقبت را داشتند. از وقتی که بنده اطلاع دارم يك قسمتی از اینها که خراسان بوده اند و يك قسمتی هم در خوار و ورامین و قم و ساوه و این طرفها بوده اند اینها ترتیب شان مستقر نشده یعنی بعضی های شان در راه بوده اند و هنوز جابجا نشده بودند و البته اقدامات زیادی هم شده است که بنده می توانم مختصرش را عرض کنم - اگر مفصلش را هم می فرمائید عرض میکنم که می توانم يك راپورت مفصلي بعرض برسانم برای اینکه ما اینکار را تحت انتظام در آورده ایم و هفته يك خلاصه حساب هفته بهفته از تمام مخارجی که در باب عمران می شود اشخاصی مخصوصاً مأمور این کار هستند و اشخاص صحیح و بسیار خوبی انتخاب کرده ایم و فرستاده ایم در خود لرستان این جا آنهایی که در خراسان بودند اوائل کارشان بی ترتیب بود چون هنوز در واقع در راه بودند و متفرق بودند و چنانچه آقایان میداند يك چیزی بعنوان جیره معین شده بود شاید بدو خیال می شد که از مالکین محل گرفته شود ولی بعد بواسطه آن تصویبی که در سه چهارماه قبل کردند قرارداد که خود دولت بدهد و بمالکین هیچ تحمیلی نشود بالاخره بامصرف قریب ۲۵ هزار تومان در حدود خراسان در نواحی بجنورد برای آنها اراضی تهیه شده اراضی خالصه آسیا بنا شد

کاو و بندر و تخم و همه چیز داده شد و تمام لوازم را حتی آنها در آنجا داده شد در این جا هم درساه و ورامین و خوار و قم عده از الوار بودند و يك عده هم اعراب بودند این اواخر اقدامات خیلی زیادی برای مراقبت آنها شد طیب برای آنها فرستاده شد و برای آنها فرستاده شد حتی از طرف شیرو خورشید و سرخ هم کمک های مهمی برای آنها شد مبالغی پول و پوستین و لحاف و کرسی دادند علاوه بر کمکی که دولت می کرد اینها هم يك کمک هایی کردند برای آنها که ناخوش بودند بالاخره بعضی جاهای شاف مرطوبی بود. این اعراب وضعیت شان خوب نبود و ما تا حدی که ممکن مان بوده راحت شان کردیم اراضی خالصه دادیم اعیانی شان را خریدیم و جا بجا کردیم و بنا شد که بندر و گاو با آنها داده شود که آنها رعیت بشوند. از همه اینها تمام آن شکایت جزئی که اندک اندک میرسد تا حدی که استطاعت بوده و ممکن بوده است هر وقت اطلاع پیدا کردیم نهایت مراقبت را کرده ایم. مخصوصاً بنده شخصاً خیلی خودم مراقبت زیادی نسبت به کسانی که این جا ناخوش می شدند کمک کردیم و از صحیه کل مملکتی خواهر کردیم طیب فرستادند دواي زباد فرستادند آن چه که ممکن بود. کردیم برای شان اگر هم تقصیری داشته اند یا نداشته اند در هر صورت چه مقصود چه غیر مقصود جایز نیست که گرفتار مرض و زحمت بشوند حالا اعراب در زمستان تابش کمتر میشود ما کرسی بهشان دادیم لحاف بهشان دادیم و هر چه ممکن بود دادیم و کردیم. اما در باب لرستان آن جا ها کار خیلی مشکل تر از این جاست چون بایستی عده کشتیری از الوار را تخته قابو کنند و قلعه بنا کنند و اعیانی بنا کنند و خانه بسازند تا آنها مانوس شوند بزندگی و خانه. آنها باین زودی مانوس نمیشوند و اوائل هم خیال می کردند که خانه مال دولت است و خیال می کردند که اگر خراب هم بشود باید دولت آن را بسازد این بود که دولت مشغول است آنها را مجبور بخانه داری کرده بزندگی در

خانه مانوس کند و خانه ها را بخودشان بدهد و خودشان را مراقب تعمیر خانه ها شان بکند بذر میدهد آتار رعیتی میدهد و اینها البته محتاج برور زمان است و بتدریج باید بشود آنچه هم که ممکن است در این باب میشود. اما اینکه شتردارها بار را برده اند و کرایه نداده اند بنده نشنیده ام ولی البته ممنون خواهم شد که هر شکایت جزئی هم که بکار بنده مربوط باشد چه با اداره دیگری مربوط باشد دولت یکی است بمجرد اینکه به بنده برسد بنده جدیت خواهم کرد که بکلی رفع شود و باکمال جدیت تحقیق و تعقیب میکنم و یقین دارم که مامورین نظامی هم در محل نهایت مراقبت را خواهند داشت که هر گونه شکایتی هم اگر باشد رفع شود (صحیح است)

رئیس - آقای افسر

افسر - بنده اساساً با فوریت موافق بودم و حالا هم يك كلمه عرض دارم که رفع اشکال بشود. اگر تصور میکنید که با این اعتباراتی که مجلس بدولت داده است اینها مثل خانه خودشان راحت باشند یا مثل مردمان شهری خوب شوند این سهواست. قطعاً این مبلغ عشر مخارجی هم که برای آنها لازم است نبوده است و البته در خراسان مکرر مردم اعانه هائی جمع آوری کرده اند اعانه های شخصی جمعی صنفی اهالی داده اند آنکسانیکه با آنها زندگانی کرده اند یا هر کس که وضعیت آنها را دیده باشد اینقدر مذاکره راهم لازم نمیداند و وضعیت آنها حقیقتاً رقت آور است و باید هر چه زودتر تصویب شود ولی بایستی يك فکری اساسی برای اینها باشد که کوچانده اند بشود که آنها را که مهاجرت کرده اند زراعت باید بکنند چه بکنند خانه برای شان باید ساخت يك فکری زودتر برای آنها بکنید که اساسی باشد عمر آنها در خطر است حالا خانه شان هیچ چیز البته اگر بخواهید شفقت و مهربانی بکنید خوبست که درخواست بشود يك مطالعاتی بکنند و به بینند اینها چقدر لازم دارند نامانوس شوند بزراعت و فلاح و آن مخارج را پیش بینی کنند والا ده پانزده بیست و صد هزار تومان و اینها کافی نیست - و البته اینگونه شکایاتی هم که آقای یاسائی فرمودند قطعاً

خواهد رسید بجهت اینکه وقتی اعتبار کافی نبود يك شترداری که می آید بار می آورد پولش نمیرسد کاغذ شکایتی بمجلس شورای ملی میدهد پس خوبست برای اینکار فکر اساسی تری بکنند حالا خوبست این را رأی بدهید بدهم دولت فکری بکند اینها البته اعضای این مملکت هستند لرستان از اعضای این مملکت است حالا که می خواهید لرهارا متفرق شان کنید و بسایر نقاط متفرق شان کنید در سایر نقاط و مانوس شان کنید بادیگران آسایش شان را هم فراهم بیاورید تا اینکه مثل دیگران بروند و نان پیدا کنند و البته باین دوسه هزار تومان فایده نخواهد داشت و باز اینها بهمان حال بلام تکلیفی باقی خواهند بود.

عده از نمایندگان - مذاکرات کافی است

محیط - بنده عرض مختصری داشتم راجع به این موضوع

رئیس - بفرمائید

محیط لاریجانی - کلیه این افراد

که اهل لرستان هستند و فرستاده اند بسمت شرق خراسان و ورامین و این جاها اینها درد و جمله و دو قضیه مهم با رعیت بومی آن جاها تماس پیدا کرده اند کلیتاً رعایای ساکنین و ورامین آشنا بامور داخلی هستند ولی آنها بغیر امور عادی و فشار سر نیزه عادت کرده اند و مأمورینی که الوار را جابجا می کنند يك مردمان نظامی هستند و کلیتاً راحتی همان اهالی و ورامین را برای اینها سلب کرده اند - در دهاتی که يك عده لر منزل دارند تمام آن يك عده موظف اند که با او يك کارهائی بکنند با فشار مأمورین انتظامی و البته اینها يك مسائل فوری ...

رئیس - این قضیه مربوط بقضیه اعتبار برای عمران لرستان نیست آقا ... (نمایندگان - صحیح است)

محیط لاریجانی - بسیار خوب عرضی ندارم

وزیر عدلیه - مذاکراتی که آقا فرمودند البته موضوعیکه مطرح است همانطور که آقای رئیس فرمودند ارتباط زیادی با این قبیل فرمایشاتی که شد شاید نداشته باشد ولیکن چون يك مذاکره شد بنده خودم را موظف میدانم که به آقا یادآوری بکنم که از برای حفظ

انتظامات مملکتی واز برای اینکه همان ورامینی های آقا بتوانند راحت بشوند (صحیح است) واز برای اینکه گذشته هائی را که دیدیم بایستی فراموش کرده باشیم آنها هم در نظر بگیریم بخواهیم يك مملکتی درست کنیم که همه در آن مملکت بتوانند به آسایش زندگانی (صحیح است) کنند البته وقتیکه دولت لازم میداند يك اشخاصی را از نقطه بنقطه دیگر مملکت بکوچاند آنوقت دونا ورامینی آقا هم بایستی تحمل نکنند که يك لری هم بیاید در آن جا و برخلاف عادات سابقه آنها رفتار کند.

عده از نمایندگان - صحیح است مذاکرات کافی است

رئیس - ماده واحده را يك بار دیگر قرائت میکنیم و رأی میگیریم

(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده واحده - مجلس شورای ملی برای مخارج عمران لرستان پنجاه هزار تومان اعتبار اضافی تصویب مینماید که از محل ذخیره مملکتی بقران پرداخته شود.

رئیس - آقایان موافقین ورقه سفید خواهند داد.

(اخذ آراء بعمل آمده و ۸۵ ورقه سفید تعداد شد)

رئیس - در موقع اعلام رأی عده حاضر ۹۵ بودند با کثرت هشتاد و پنج رأی تصویب شد

رئیس - آقای وزیر عدلیه

[۶- تقدیم سه فقره لایحه از طرف آقای وزیر عدلیه]

وزیر عدلیه - (آقای داور) بنده سه لایحه دارم که تقدیم مجلس شورای ملی می کنم: یکی راجع است يك مسئله بودجه که بایستی برود به کمیسیون بودجه و يك اصلاحی است در بودجه وزارت عدلیه - یکی دیگر راجع باصول محاکمات حقوقی است بطوریکه آقایان از چهار سال

اسامی رای دهندگان

آقایان: فاطمی - فتوحی - ساکینان - امیر ابراهیمی - حاج میرزا حبیب الله امین - روحی - رهبری - صفاری - مجد ضیائی - طباطبائی و کلبی مقدم - شریفی - امیر عامری - محمد علی میرزا دولتشاهی - هزار جریبی - فتحعلی خان بختیار - دبیر سهرابی - حسن علی میرزا دولتشاهی آدینه جان یار علی - مسعودی خراسانی - طالش خان - بیات ماکو - لاریجانی - افغنی - دهستانی - ملک مدنی - دکتر امیر اعلم مفتی - اعتبار - ملک آرائی - دکتر شیخ - ناصری - امیر تیمور - معتمد سنک - پیر نیا - امیر حسین خان بختیار - حیدری دکتر لقمان - سید کاظم یزدی - دکتر ملک زاده - فقه - اسعد - بوشهری - امیر دولتشاهی - یونس آقا وهاب زاده - بنکدار میرزا محمد خان وکیل - حبیبی - ملک زاده آملی - آصف - طباطبائی دیا - همراز - مولوی - میرزا یانس - ثقة الاسلامی - دکتر سنک فروزی - مخبر فرهمند - احتشام زاده - میرزا صادق خان اکبر - ایزدی - لبقوانی - میرزا محمد تقی طباطبائی - کازرونی - دبستانی - مؤید احمدی - وهاب زاده - طهرانچی - دکتر طاهری - طهرانی - دربانی - دادور - میرزا محمد حسین نواب - فهیمی - حاج میرزا حسین خان فاطمی - اسکندری - لطفائی - باستانی - تربیت - افسر - اورنگ - خواجوی - دکتر عطاء الله خان - سبکی - فرش

گذاشته شود تا پس از رفع نواقص تماماً بمجلس شورای ملی پیشنهاد گردد لذا ماده واحده ذیل راجع باختیارات کمیسیون فعلی قوانین عدلیه با قید دو فوریت پیشنهاد و تقاضای تصویب آن می شود.

ماده واحده - وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد می نماید پس از تصویب کمیسیون فعلی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده تا برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید لوایح مزبوره در کمیسیون مطرح و پس از شور اول طبع و توزیع خواهد شد تا نمایندگان نظریات خود را در موضوع لایحه در ظرف هشت روز از تاریخ توزیع بکمیسیون بدهند و شور دوم بعد از انقضای هشت روز بعمل آید

رئیس - فوریت مطرح است. آقای یاسائی

یاسائی - عرضی ندارم

کازرونی - مخالفی ندارد آقای

رئیس - آقای دشتی

دشتی - عرض کنم که اغلب آقایان بخلاف غیب گو شده اند تا آقای رئیس ام یکی را می پرسد آن یکی میگوید مخالفی ندارد - عرض کنم که لایحه که ..

رئیس - آقای دشتی برای اینکه تندنویسها برای نوشتن در زحمت نباشند تشریف بیاورید این جا. (بشت کرسی خطابه)

دشتی - بنده چون مختصر حرف میزنم اجازه بفرمائید همینجا عرض میکنم

رئیس - بلند تر بفرمائید

دشتی - بسیار خوب لایحه که آقای وزیر مالیه تقدیم کردند بنده عرض کردم که علت و دلیل فوریتش چیست جواب دادند اگر فوریتش ضرور نبود من تقاضای فوریت نمی کردم. حالا از آقای وزیر عدلیه می خواهم بپرسم که دلیل فوریت این لایحه چیست؟ اگر واقعا این اندازه فوریت که حتی سه یا چهار روز هم نمی شود آنرا بتأخیر انداخت که چرا هفته پیش این لایحه را

تقدیم نکردند چرا امشب دادند. اگر خیلی فوری بود و اهمیت داشت

وزیر عدلیه - بنده عرض نمی کنم که فوریت این لایحه بحدی است که اگر امشب تصویب نشود يك بدبختی بزرگی از برای بنده یا عدلیه حاصل می شود. اخیر لایحه که در مجلس بقید دو فوریت مطرح میشود یا این است که از نقطه نظر اهمیت قضیه و اینکه باید سرعت تصویبش کرد تقاضای فوریتش رامی کنند یا اینکه بقدری بدیهی است که هیچ لزوم ندارد دو شور درش بشود و برود بکمیسیون. بنده از خود آقا که يك شخصی هستند خیلی عملی و خیلی منطقی و يك شخصی هستند که هیچ میل ندارند وقت تلف بشود از خودشان می پرسم لایحه اختیارات کمیسیون عدلیه که از دوره چهارم باینطرف باین جا آمده است مکرر در مکرر و همیشه درش بحث شده است و بالاخره رأی هم داده شده است آیا این لایحه لایحه ایست که بنده الآن بدهم و برود به کمیسیون و هیجده نفر اعضای کمیسیون به نشینند و در اطراف آن حرف بزنند؟ بنده که اینطور این لایحه را فوری تشخیص دادم. حالا اگر آقایان بخواهند این لایحه را طرح کنند موافقت و مخالفت بکنند و آنوقت تکلیفش را معین کنند به پیشید اگر ارزش این را دارد که بنده الآن دو فوریت را پس بگیرم ولی باتمام این فرمایشات و این کارها بنده تصور میکنم این لایحه فوری است و اینطور تشخیص داده ام که محتاج به بحث و طول و تفصیل نیست باین معنی که می شود در این مجلس بدون اینکه سابقه دیگری هم داشته باشد بدون اینکه هیچ لازم باشد مطالعه زیادی بکنیم و در مجلس زیاد درش حرف بزنیم به آن رأی بگیریم. (صحیح است.)

رئیس - وضعیت بنده را يك قدری مشکل گردید و تردید کردید در فوریت

وزیر عدلیه - تردید بنده از نقطه نظر جواب آقا بود. والا پس نمیگیرم مگر اینکه ایشان دو مرتبه بلند بشوند و تقاضا کنند آنوقت بنده پس بگیرم ایشان هم میدانم همچو تقاضائی نمی کنند

رئیس - موافقین با فوریت اول قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. فوریت ثانی مطرح است.

آقای یاسائی

یاسائی - موافقم.

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - موافقم. مخالفی ندارد.

رئیس - آقای دکتر طاهری

دکتر طاهری - موافقم. مخالفی ندارد.

رئیس - موافقین با فوریت ثانی قیام فرمایند.

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده واحده قرائت میشود و خود ماده مطرح است.

(بمضمون سابق قرائت شد)

رئیس - آقای روحی

روحی - آقای وزیر عدلیه البته خوب بخاطر دارند که در همین ادواری که این اختیار برای کمیسیون عدلیه مطرح بوده است بنده در تمام این ادوار موافق بودم و عللی هم داشت موجهی داشت که عقیده داشتم می بایستی تمام قوانین عدلیه برود بکمیسیون عدلیه. اولاً يك دولتهائی در آن اوقات احتیاجات شان ایجاب می نمود که همه روزه یکدسته قانون می آوردند در پشت تریبون مجلس و تقدیم می کردند و مجلس هم فی الواقع ایقدر کار داشت که نمی توانست بآن قوانین برسد و اگر بنا بود که این لوایح عدلیه هم می آمد بمجلس و در تحت دوشوری گذشت شاید این موفقیت هائی که امروز آقای وزیر عدلیه در امور قضائی مملکت حاصل کرده اند قطعاً حاصل نمی شد بنده هم باین جهت موافق بودم ولی امروز بنده از این نظر مخالف هستم چون مجلس کار زیادی ندارد و علت ندارد که این اختیار را ما به کمیسیون عدلیه بدهیم. کمیسیون هم البته حق دارد قوانین را احلا جی کند رسیدگی کند ولی البته بایستی بمجلس هم بیاورد و دوشور شود، بنده هر چه فکر می کنم دیگر ضرورت این امر را نمی فهمم. الان ما این جلسه را که ختم میکنیم شاید برای جلسه دیگر بزحمت کار تهیه کنیم خوب باین ترتیب چه ضرورت دارد که يك هیئت هیجده نفری بروند و به نشینند و برای تمام مملکت قانون وضع کنند

پس خوبست امروزه را اجازه بدهید بیاید در مجلس شورای ملی البته اگر بعد احتیاجات زیاد شد بنده هم موافقت می کنم که آنوقت اختیارات بخواهند و برود بکمیسیون اگر مجلس آنقدر مشغول شد که وقت نداشت قوانین عدلیه را بگذراند آنوقت آقای وزیر عدلیه این تقاضا را بکنند ولی نه حالا که کارمان خیلی کم است.

علاوه بر این در لایحه که قرائت شد چیز عجیبی ذکر شده بود و آن این است که نوشته شده کلیه قوانین عدلیه بایستی باین ترتیب بگذرد - این لفظ کلیه حقیقه خیلی مشکل است لافل اگر موافقت نمی کنند با عرایض بنده پس خوبست بنویسید بعضی از قوانین. آخر يك حقی هم برای خود مجلس باقی بگذارند و الا ما می توانیم يك تعطیل ممتدی داشته باشیم کار هم نداشته باشیم و هر چه هم

فکر می کنم می بینم نه هیچ موجهی نه هیچ وضعیتی ایجاب نمیکند که آقای وزیر عدلیه این تقاضا را از مجلس بکنند و خوبست ایشان هم موافقت بفرمایند که قوانین بیاید بمجلس. البته اصول شوروی برای این است که يك هیئت صد نفری البته نظر کند و این هیئت البته فکرشان متین تر و پخته تر است از يك جمعیت هیجده نفری. بعلاوه امروز دولت يك اکثریت قریب بانفاق در مجلس شورای ملی دارد و همه هم موافق هستیم و رأی میدهم بنابراین علتی که این لوایح برود بکمیسیون عدلیه نمی فهمم چیست اگر علت دیگری دارد بفرمائید تا بنده هم موافقت کنم و مخالفتم را پس بگیرم و اقتناع بشوم

وزیر عدلیه - بنده درست نفهمیدم که آیا نظر آقا در مخالفتی که کردند این بود که چون مجلس بیکار خواهد ماند این اختیار را به کمیسیون عدلیه نباید داد یا اینکه ..

روحی - بلی بلی

وزیر عدلیه - فقط از همین نظر بوده است؟

روحی - بلی فقط این بوده است

وزیر عدلیه - خوب چون بنده میخواستم يك ظرف دیگرش را هم بگیرم واستدلال کنم باینکه کار دریک کمیسیون وعده هیجده نفری حتماً و قطعاً به آن خوبی که يك عده صدویست نفری میکنند نمیکند. اما چون فرمودند که آن قسمت اول نظرشان بود بنابراین چون

فرض دوم منظور آقا نیست و اعتراضی به آن ندارند جواب نمیدهم و آن قسمت اول را که فرمودند جواب عرض میکنم - آقا نگرانی پیدا کردند که مجلس شورای ملی کار ندارد لایحه ندارد و بیکار می ماند بنده بشما قول میدهم که در کیف بنده بقدری لایحه موجود است که هم کمیسیون را مشغول کند هم مجلس شورای ملی را مثل اینکه الان هم همین طور کرده ایم الان همین قانونی که تقدیم شد - لایحه دیگری است که در جلسه آتیه تقدیم می شود که در مجلس باید مطرح شود يك مقدار لایحه دیگری که بعد خواهد آمد - لایحه که الان بعد از این در مجلس مطرح خواهد شد و حاضر است. اینها کار است دیگر از اینها گذشته بنده از خود آقا سؤال میکنم که همین اصول محاکمات حقوقی قریب هزار و خورده ماده است راستی راستی و بطور جدی جدی عرض می کنم تصور می فرمائید آقا که ممکن است هزار و خورده ماده را در مجلس شورای ملی با حضور صد و خورده آقایان محترم بیاوریم و بحث کنیم و جزئیاتش برسیم پیشنهادات بشود نصیح بشود؟ پس اگر نگرانی آقا فقط از این راه است که کار نداشته باشیم بنده اطمینان میدهم که دولت هم لایحه دیگری خواهد داشت که مجلس بیکار نخواهد ماند و هم خود بنده يك مقداری لایحه دارم و در صورت ضرورت يك قسمت از قوانین را بمجلس خواهم آورد که مجلس بیکار نماند (صحیح است.)

رئیس - آقای دشتی

دشتی - عرض کنم که آقای وزیر عدلیه فرمودند که چون این لایحه بدیهی است از این جهت من اسمش را فوری میگذارم معلوم می شود که فوری يك اسم دیگری هم داشته است و آن بدیهی بوده است در صورتیکه به عقیده بنده بدیهی نیست. اختیارات کمیسیون عدلیه بدیهی نیست و در این جا جوابی را که به آقای روحی دادند من را قانع نکرد. اصل در قوانین این است که در مجلس طرح شود و ما اگر بخواهیم برخلاف این اصل رفتار کنیم باید دلیل داشته باشیم که چرا بکمیسیون عدلیه برود و بمجلس نیاید. آقای روحی اگر می گفتند قوانین باید بمجلس نیاید نه برای این بوده است که مجلس بیکار

لایحه بمجلس و تصویب مجلس را منتهی هر وقت ضرورت اقتضا کرد یعنی مجلس وقت نداشت و يك لایحه خیلی مفصلی در مجلس بود که نمی توانست باین کارها برسد آنوقت این اختیارات را به کمیسیون عدلیه بدهند که دلیلی در مقابل آن اصل باشد.

وزیر عدلیه - البته بنده مقامات ادبی آقای دشتی را نمی خواهم منکر بشوم ولیکن تصور میکنم مطلبی را هم که بنده عرض کردم خیلی خارج از منطق نبود عرض کردم مسائلی را وقتی انسان فوری درش تصمیم میگیرد یا بواسطه این است که اگر بگذارد و بگذرد يك مصلحت بزرگی ازش فوت می شود از نقطه نظر اهمیتش. یا فوری درش تصمیم میگیرد از جهت اینکه فوری و بدیهی است (صحیح است) و محتاج بنوضیح و مطالعه نیست پس بنا بر این مطلبی را که بنده عرض کردم يك مطلب تازه نیست و بنده از خودم لغتی تازه اختراع و ایجاد نکردم. کاری است که آقا هر روز در زندگانی تان می کنید. تصمیم هائی که فوری میگیرید همیشه بدون استثناء هر حالی را که نگاه کنید یکی از این دو قسمت است یا بقدری مطلب مهم است که شما ناچار هستید يك تصمیم فوری بگیرید والا مصلحت تان فوت خواهد شد این از نظر اهمیتش است. یا اینکه مطلب بقدری بدیهی و روشن است که هیچ محتاج تأمل نیست و زود تصمیم میگیرید. یکی از این دو قسمت است پس من نیامده ام این جا و يك اختراع جدیدی کرده باشم - اما در آن قسمتی که فرمودند راجع به آقای روحی که مطلبی را که بیان کردند از این نظر نبود که نگران باشند مجلس بیکار می ماند. خود آقای روحی را در اینجا من از شان سؤال کردم آیا مقصودتان و نگرانیتان از این است که مجلس بی کار می ماند فرمودند پهلوی (خنده نمایندگان) از این جهت جواب این قسمت

از سؤال شان را دادم. اما راجع بوقت مجلس آقا صحبت کردند بنده واقعا يك مسئله را يك قدری ملتفت نشدم که آقا می فرمایند مجلس کار دارد شما از کجا میدانید؟ وقت مجلس را بنده تصور میکنم کارهائی که تقدیم مجلس می شود و وقت مجلس را میگیرد دولت میداند. البته دولت میداند که چقدر لایحه دارد برای تقدیم بمجلس. مجلسی که الان شروع بکار کرده است کارهائی که تقدیم خواهد شد از طرف دولت گمان میکنم قاعدتاً خود دولت بیشتر اطلاع داشته باشد و قبل از اینکه لایحه را تقدیم کند دولت می داند چقدر لایحه دارد برای تقدیم البته حالا مجلس کار ندارد ولی آنچه که بنده پیش بینی میکنم يك مجلس راحتی که هیچ کار نداشته باشد و بالاخره مواد اصول محاکمات حقوقی را درش مطرح کرد نیست و کار دارد - عرض کردم هر وقتی که تصور شد و دیدیم که مجلس وقت زیادی دارد چه از نقطه نظر اینکه مجلس بیکار نماند و چه از نقطه نظر رعایت اصلی که آقا در نظر گرفتند و بهش اشاره فرمودند البته لایحه را تقدیم مجلس شورای ملی می شود. پس اختلاف در کجا است؟ فرمودند برای لایحه ای که مفصل است مثل همین اصول محاکمات حقوقی بیاید و يك لایحه بگذرانند و اختیار از مجلس بخواهند برای کمیسیون بعد اگر فردا يك لایحه دیگر آید باز در آن قسمت مجدداً لایحه تقدیم شود. و بحث جدیدی بشود این هم يك مطلبی است ولی تصور نمی فرمائید سر يك مطلب جزئی چقدر وقت مجلس تلف میشود پس این عملی نیست با وجود این ها چون مطلب بنظر بنده خیلی ساده است و قابل اینهمه بحث نیست و خیلی روشن است بیشتر از این در اطرافش بحث نمیکنم البته اکثریت مجلس مختار است هر طور که رای داد بنده اطاعت میکنم

عده از نمایندگان - کافی است مذاکرات.

رئیس - پیشنهاد آقای مؤید احمدی قرائت میشود:

بنده پیشنهاد میکنم که این اختیار تا اول مهر ۱۳۱۰

بکمیسیون عدلیه داده شود

بعضی از نمایندگان - برای چه ؟

مؤید احمدی - بنده چون يك نظری داشتم خواستم تذکر بدهم از این جهت در ضمن پیشنهاد خواستم عرض کرده باشم - چون برطبق قانون در ۱۴ فروردین ماه کمیسیونها عوض میشود و عجلتاً هم از مدت کمیسیون فعلی دو ماه بیشتر باقی نمانده است آنوقت باید در دو ماه دیگر که کمیسیون تجدید میشود همین لایحه عیناً بیاید بمجلس و وقت مجلس را تضییع می کند...

همه بعضی از نمایندگان - باشد باشد (صدای زنگ)
مؤید احمدی - از این جهت پیشنهاد کردم این اختیار تا اول مهر ماه ۱۳۱۰ بکمیسیون عدلیه داده شود حالا بسته است بنظر آقایان

افسر - بنده مخالفم با این پیشنهاد

رئیس - آقای افسر بفرمائید

افسر - عرض کنم که آن چه رسم بوده است کمیسیون یا شش ماهه بوده یا سه ماهه یا چند ماهه نامدتی که کمیسیون باقی و دائر بوده است اختیار داده میشود و این خیلی منطقی و صحیح بوده است برای اینکه مجلس که این اختیار را میدهد بیک کمیسیون هیچقدر نفری معین و مشخصی است که انتخاب کرده اند و قابل هستند مجلس میآید اختیار میدهد بیک کمیسیون هیچقدر نفری که نیابت از مجلس یا وکالت یا هر چه دلتان می خواهد اسم بگذارید که رسیدگی بلوایح وزارت عدلیه بکند پس اختیار را بهمین هیچقدر نفر معین میدهد نه اینکه نظر خاصی به يك عده داشته باشد خیر همه یکسان هستند ولی وقتی که يك عده هیچقدر نفری به خصوص از مجلس به اسم کمیسیون عدلیه انتخاب شد این اختیار مال همان هیئت است حالا دیگران هم هستند باشند ولی از نظر تخصص فنی که دارند اطلاعاتی که دارند این اختیار را برای آن مدت یعنی بان اشخاص معین میدهند که از طرف مجلس کار کنند. حالا اگر دوره آنها تمام شد و بعد از دو ماه یا سه ماه مجلس نخواست آن

هیچقدر نفر را انتخاب کند یا این عده جدید آن تخصص فنی را نداشتند چرا بیائیم و بدون دلیل رأی بدهیم و اختیار بدهیم برای يك اشخاصی که هنوز انتخاب نشده اند و نمی دانیم کیه هستند چه کسانی هستند تخصص و اطلاعاتی بقدر لازم دارند یا نه ؟ پس این کار به عقیده بنده بر خلاف مصلحت است (صحیح است) (است) حالا ولو اینکه بر خلاف سابقه هم هست (صحیح است)

رئیس - ایشان پیشنهادشان را مسترد می کنند پیشنهادی از آقای روحی رسیده است قرائت می شود:

پیشنهاد می کنم کلمه کلیه تبدیل به بعضی شود
روحی - عرض کنم که بنده تصور می کنم با بودن کلمه کلیه اصلاً آقای وزیر عدلیه می توانند هیچ لایحه بمجلس بیاورند و این کلمه را بعقیده بنده اگر تبدیل به بعضی بکنند بهتر است. والا نقض غرض حاصل میشود و با تصویب این کلمه دیگر من بعد ما هم هیچ حق نداریم در لوایح مربوط با امور قضائی دخالت کنیم
وزیر عدلیه - دو مرتبه بخوانید

(پیشنهاد دو مرتبه خوانده شد)

وزیر عدلیه - خیر لایحه را بخوانید.

(ماده واحده مجدداً بترتیب سابق قرائت گردید)

وزیر عدلیه - این جا بنده نوشته ام کلیه لوایح قانونی که بمجلس شورای ملی پیشنهاد میشود (صحیح است) صرف نظر از عبارت اگر آقا مراجع بفرمائید بقوانینی که تا بحال گذشته است ملاحظه خواهید فرمود که اشکالی برای تان باقی نخواهند ماند و تمام را هم مجلس تصویب کرده است باین معنی که يك قسمت از قوانین را می فرستادند به کمیسیون عدلیه برود يك قسمت از قوانین را هم که وزارت عدلیه صلاح می دانست در مجلس مطرح می شد حالا هم همین طور است لوایحی که تقدیم مجلس شورای ملی میشود يك قسمت که صلاح باشد در این جا مطرح میشود قسمتی که لازم باشد تقاضای ارجاع به کمیسیون میشود (صحیح است) و با این توضیحی که بنده دادم کمان می کنم آقا

محتاج نخواهد بود به پیشنهادشان و مسترد خواهند فرمود
روحی - بلی با تأمین این نظریه دیگر عرضی ندارم

پس میگیرم

رئیس - يك بار دیگر ماده را می خوانیم و رأی می گیریم.

(شرح سابق خوانده شد)

کازرونی - پیشنهاد آقای روحی را که استرداد کردند بنده قبول می کنم

رئیس - متأسفانه بعد از اعلام رأی نمیشود. آقایانیکه با ماده واحده موافقت قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد

[۸ - شور نسبت بلا لایحه املاک مزروعی اتباع خارجه]

رئیس - خبر کمیسیون عدلیه راجع باموال غیر منقول اتباع خارجه مطرح است قرائت میشود:

(آقای مؤید احمدی بشرح ذیل قرائت نمودند)

خبر از کمیسیون قوانین عدلیه بمجلس شورای ملی : کمیسیون قوانین عدلیه لایحه نمره ۱۴۵۲ دولت را با حضور آقای وزیر عدلیه تحت شور و مذاقه قرارداد با توضیحاتیکه آقای وزیر بیان نمودند کمیسیون با اساس لایحه موافقت و اینک با اصلاحاتی که نموده است مواد ذیل را برای مطالعه آقایان نمایندگان محترم تقدیم مجلس شورای ملی مینماید

ماده اول - هر تبعه خارجه

عده از نمایندگان - مواد لازم نیست قرائت شود

رئیس - می فرمائید قرائت نشود؟

بعضی از نمایندگان - در دست است

رئیس - بسیار خوب چون منتشر شده است احتیاجی نیست

افسر و کازرونی - قرائت شود آقا چه مانعی دارد

عده از نمایندگان - طبع و توزیع شده است لازم بقرائت نیست

رئیس - مذاکرات در کلیات است. آقای روحی

روحی - بنده خیلی میل داشتم این لایحه در فراکسیون

مطرح میشدو آقای وزیر عدلیه يك توضیحاتی میداند

بالاخره اگر يك شوری است یادو شوری باید لوایح دولت

قبلاً درش مطالعه شده باشد اما راجع باین لایحه بنده تصور میکنم که اگر این لایحه ضرورت هم داشته باشد باین طرز نبایستی تنظیم شده باشد و ما بگوئیم که خارجی ها حق ندارند در این مملکت مالکیت داشته باشند حالا شاید از يك جهاتی برای ماضورت داشته باشد بنده عرض میکنم اولاً وضعیات امروزه ما را هیچ نمیشود مقایسه کرد بایست سال سی سال قبل امروز بحمدالله قدرت دولت شاهنشاهی ما را همسر و همدوش کرده است با سایر ملل عالم ما امروز کاپیتولاسیون در مملکتمان ملغی است و همان حقی را میتوانیم داشته باشیم که ملل حیه عالم ادعا می کنند ما امروز الحمدالله همه جور امنیت در مملکت خودمان داریم و شهدالله از پرتو همت آقای وزیر عدلیه همه قسم امنیت قضائی در مملکت ما رفته رفته دارد موجود می شود و الحق امنیت قضائی ما الا آن بجائی رسیده است که کمتر از آن نمونه معاملات پیش و آن شرخری ها و آن جنجال ها می شود ثبت اسناد و املاک دارد خوب پیش میرود قوانین طوری جلور گرفته است که احدی نمیتواند يك دینار باحدی تخطی کند و بالاخره آن اوضاع که بواسطه ضعف حکومت ها بود امروزه بالمره از بین رفته است حالا هم چه اشکالی پیدا میکند که ما هم مثل سایر ملل عالم زندگی کنیم منتها البته بنده هم حق میدهم امروز مقتضی نیست که ما حق همه نوع اصول مالکیت را بخارجیها بدهیم ولی ممکن است که تا يك حدی قائل باشیم این واقعا چه زیانی برای ما دارد بنده بعکس بعضی که ایرانیها را فقیر میداند فقیر نمیدانم ما امروز در رأس تمام استغنائی طبیعی واقیم و منابع طبیعی ما بقدری ما را مستغنی و بی نیاز کرده است که شاید ما اگر بتوانیم بدست بیاوریم آن منابع بزرگ خودمان را شاید برابری میکنیم بایکی از ملل بزرگ عالم از حیث ثروت و اقتصاد ولی البته از حیث علم ما محتاجیم و الحمدالله فقیر نیستیم ما امروز می توانیم بوسیله یکمده از خارجها يك مقداری از احتیاجاتمان را بکاهیم ما امروز در يك قسمت مهم مملکتمان جای کاری خوبی می شود سواحل بحر خزر امتحان داده است خوزستان هم امتحان خواهد داد يك قسمت هم در حدود کرمان

وجیرفت ورودبار است که عیناً بهمین خوبی چای بعمل میاید حالا چه عیب دارد آن لاهیجانی که یک چای کاری دارد یک جریب دو جریب سه جریب ملکش را بدهد به یک نفر هلندی که مالک هم بشود و چای بکارد و تمام آن محوط از وجود این چای کاری استفاده کنند این چه زبانی دارد بلکه یاد هم میگیرند زارعین خودمان و ما از این حیث شاید بتوانیم رفع احتیاج بکنیم این چه ضرری دارد مالیه دراصول شرکتهای ایران بخارجیها حق میدهم در مملکت ما شرکت میکنند ولی ملاحظه بفرمائید ما کارخانجاتی الا آن در مملکتمان موجود داریم که مال خودمان است کارخانه کازرونی است مال خودش است کارخانه چراغ برق آقای مهدوی است سایرین هستند که هنوز روی اصول سنديکا و شرکت نرفته است البته این راه را که راه مدنی اجتماعی است ما باید طی کنیم بر فرض که یک شخصی یک کارخانه دارد یک آلمانی راهم با خود شریک کند یا یک عشر کارخانه اش را باو شرکت بدهد البته هم صاحب کارخانه استفاده خواهد کرد و هم آن شخص زمین هم همینطور بالاخره زمین یک ماده ایست که تولید منفعت میکند کارخانه هم همینطور یک ماده ایست که تولید منفعت می کند حالا ما این در را به بندیم و بکلی خود پسند بشویم و بگوئیم هیچکس حق ندارد در مملکت ما ملک و علاقه داشته باشد ما امروز را عرض کردم نمیتوانیم مقایسه کنیم با پانزده سال پیش امروز از هر جهت در مملکت ما امنیت هست امنیت جانی مالی قضائی همه چیز هست اصولاً هم با خارجی هیچوقت طرف نبوده ایم ما با سیاست با آنها طرف بودیم و با آنها مخالف بودیم با تاجر و کاسب و کسی که کارخانه دارد کاملاً رفیق و مدارا داریم ولی با سیاست با فاش مخالفیم و آن هم که امروز دولت الحمدالله یک قدرتی دارد که یک نفر سیاسی و سیاسی باف خارجی الحمدالله یافت نمیشود در اینصورت چه موجبی دارد که ما بیائیم دستهای خود مان را به بندیم باز بهمان اصول عهد کیومرث رحمه الله علیه با همان پیل و با همان کلنگ و بالاخره با همان اصول مندرس مالکیت کثیف زندگی کنیم و بالاخره بنده میخواستیم به بینم چه موجبی دارد که این قانون به این

طرز پیشنهاد شده اگر دلیلی دارند که بنده را اقناع می کند بفرمایند بنده که خودم فکر میکنم می بینم هیچ دلیل ندارد که ما اینقدر جلورا بگیریم. در موقع جنگ بین المللی در موقع انقلابیون وقتی که مارک آلمان خیلی تنزل کرد و آمد پائین و بکلی ثروت مملکت هیچ شد خارجها از موقع استفاده کردند و آمدند شروع به استملاک کردند. دولت آلمان دید رفته رفته ممکن است یک قسمت بزرگ از ملکش از دست برود آمد و اصول مالکیتش را قراری برایش گذاشت و یک کمیسیون خاصی معین کرد برای خرید و فروش املاک و آن کمیسیون در موقع خرید یا فروش اگر می دید تا آن حد مضر است برای مملکت جلویش را میگرفت اگر می دید مضر نیست جلو میگرفتند حالا این را هم خوبست بپرند و یک قانون حسابی بیاورند و بیکطوری بشود که اگر یک نفر هلندی میخواهد بیاید در لاهیجان زراعت چای بکند این قانون جلوی او را نگیرد این چه عیبی دارد چه زبانی برای ما دارد ما امروز باید یک سرمایه ها و یک اشخاصی را بمملکت خودمان جلب کنیم و سرمایه بیاوریم بلکه باید بجواییم من عقیده دارم این قانون را یک تربیتی اصلاح کنید و یک تربیتی بدهید که ما بکلی دست خارجیها را قطع نکنیم آقا یک ملتی که بالاخره فقیر شد از آن کسی که بی نیاز است از حیث علم ثروت یعنی سعی و عمل از او باید استفاده بکند حالا البته اگر فرمایشاتی بفرمائید که اقناع کننده است بفرمائید ممکن است بنده اقناع بشوم و البته خودشان هم میدانند و من خدا را گواه میگیرم که این عرایض باک و بی آرایش و فقط از نقطه نظر وطن پرستی و آبادی این مملکت بوده است.

وزیر عدلیه - از فرمایشات آقا همچو میشد استنباط

کرد که ایشان یک ارتباط خیلی متقن و محکمی بین کابینتولاسیون و ممنوعیت خارجیها از تملك مال غیر منقول قائل هستند چرا بدلیل اینکه میگفتند از آنروزی که کابینتولاسیون در این مملکت گذشت دیگر این چیزها معنی ندارد دو مطلب با هم بستگی دارد یعنی اگر در یک مملکتی کابینتولاسیون بود باید سعی کرد که خارجیها

تملکشان نسبت بمال غیر منقول محدود باشد و اگر کابینتولاسیون نبود باید تمام قیود را برداشت و اجازه داد که دیگران بتوانند مالک اموال غیر منقول باشند این مسئله اشتباه است آقا اگر مراجعه بکنید بقوانین بسیاری از ممالک اروپا که هیچوقت هم کابینتولاسیون در آنها نبوده است مالکیت اتباع خارجه را در قسمت املاک غیر منقول محدود کرده اند و هنوز هم محدود است یعنی اجازه نداده اند خارجیها از اموال غیر منقول رداشته باشند مگر محدود و یک مقدار کمی (روسی شما هم بکنید) ما هم تا اندازه که برای کسب و تجارت و صنعت یک مملکتی لازم باشد اجازه داده ایم مطابق عهد خودمان پس آقا این دو مسئله با هم هیچ ارتباطی ندارد ممکن است و تصدیق دارم بنده که یک مملکتی که کابینتولاسیون باشد البته داشتن مال غیر منقول ضررش بیشتر است ولیکن ممکن است از نقطه نظر مقتضیات و از نقطه نظر مصالح خودش بیاید و در عین اینکه اتباع خارجه یا داخله تابع یک قسم قوانین هستند اجازه ندهد که اموال غیر منقول داشته باشند مگر در یک حدود معین آقا فرمودید که ما ممکن است بواسطه عدم اطلاع خودمان بواسطه اینکه هنوز مجهز نشده ایم بآن وسائلی که دنیای امروزه باهالی اروپا داده است لازم داشته باشیم که یک عده از خارج بیایند در اینجا ملک بخرند آبادانی بکنند و بالاخره همسایه های آنها هم از آنها یاد بگیرند از نقطه نظر مثال هم فرمودند که چه ضرر دارد یک نفر هلندی بیاید در لاهیجان چای کاری بکند بنده اینجا ناچار هستم که یک مسئله را به آقا تذکر بدهم از آقا خواهش میکنم که بان مسئله توجه بفرمایند آقا نباید اشتباه کرد و تصور کرد که اگر افراد یک مملکتی یعنی افرادی که در این مملکت ساکن هستند اگر آنها یکعده شان متمول شدند این مملکت متمول میشود. باید اهالی افراد داخلی یک مملکتی را متمول کرد و اگر فرض کنید یکعده زیادی از اتباع خارجه در مملکت شما

دارای دهات زیاد هم باشند چای هم خوب عمل بیاورند آنوقت یک عایداتی هم که دارد بجهت خودشان میبرند بنده هیچ نظر بدی نسبت بخارجیها ندارم ولی تصدیق بفرمائید که آن عایدات و آن منافع هیچ ببرد اهالی نمیخورد و الا ممکن است یک کپانیهای بیابند و یک کارهایی بکنند و مسلماً از نقطه نظر اینکه مملکت ایران همیشه همانطوری که خودشان اشاره کردند اگر هم با خارجیها در یک موقعی اختلافی داشته است باصطلاح خودتان از نقطه نظر همان سیاست بافیها بوده است از نقطه نظر تجارت همیشه باز بوده است برای دیگران همه اینها را بنده تصدیق دارم ولیکن با همه اینها عرض میکنم اشتباه نکنید اگر بنشیند افراد یک مملکتی عبارت از قوم بازوشان باشد که بشکل کارگر بزنند کار بکنند نان خودشان را در بیاورند ولو اینکه در آن مملکت سرمایه های خیلی زیاد هم از خارج آمده باشد و بکار افتاده باشد ولی عایدات آن را خودشان ببرند بالاخره این تمول مملکت شما نیست و گول ظاهر را نخورید بنده عرض میکنم این لایحه نه از نقطه نظر کابینتولاسیون هست نه از نقطه نظر تعدی است نه از نقطه نظر ترس است و نه خیال داریم که به دیگران تعدی کنیم (صحیح است) ولی از نقطه نظر یک مصالحی دولت میخواهد که ما امروز از نقطه نظر اموال مزروعی که در دست خارجیها است بیائیم یک تکلیفی معین کنیم اجازه هم ندهیم عهدمان هم اجازه نداده است عهدی که در مجلس گذشته که آقا هم تشریف داشته اید و بالاخره یک املاک مزروعی در دست آنها هست برای حل این قبیل موارد و مشکلات آمدیم یک راه حل قانونی پیش بینی کردیم که با نظر خیلی ارفاقی هم خواستیم ما نسبت بکسانی که مالک این قبیل املاک هستند یک عملی شده باشد و هیچ نظر بدی هم بهشان نداریم ولیکن همانطوری که خارجیها در مملکت خودشان مطابق حقی که دارند می آیند و یک شغل هائی را بخواهند بخودشان میکنند و یک مشاغلی را اجازه نمیدهند یک

قسمت از اموال غیر منقول را اجازه نمیدهند تملك کنند همانطور ماهم در مملکت خودمان آمديم تشخيص داديم که املاک مزروعی را محدود کنیم و اگر هم خواستيم از معلومات خارجی استفاده کنیم (و کاملاً هم بنده معتقدم که باید استفاده کرد) وسائل بسیار است و مالک لاهیجانی لازم نیست که برود زمین خودش را بفروشد تا اینکه يك زارع هلندی بیاید آنجا بکارد که اینها بروند از او یاد بگیرند این راهش خیلی سهل است بطریق آوردن اشخاص و متخصصین یاد میگیرند و بلد میشوند و بالاخره مملکت خودشان را بدست خودشان آباد کنند و محتاج باین نباشد که قطعات مملکت خودشان را بفروشند و بنده تصور نمیکنم که آقا يك ضررهای باصطلاح بزرگی در این لایحه دیده باشند بالاخره اشخاص هم که آمده اند و املاک مزروعی دارند باید تحت يك مقررات و اصولی باشد و این لایحه آمده است و آن مقررات را برای آنها معین می کند بنده نشنیدم هیچکدامشان يك کارهایی کرده باشند يك سرمشق هائی داده باشند که فلاح آن اطراف ترقی بکند برای اینکه الان صحبت مزروع را مامیکنیم و نسبت باین اشخاص میخواهیم يك تکلیفی معین کنیم به بینیم و در این چندسال چه کرده اند بنابر این آقا بگذارید سعی کنید املاک مزروعی خودمان را که رویهمرفته سرمایه مهم مملکتی ماست بدست افراد خودمان زارعین و مالکین خودمان آباد کنیم و اگر لازم است که یکقدری ترقی مان بیشتر شود ترقی کنیم که طرز کارمان بهتر شود عرض کردم طرق مختلف دارد ما میتوانیم متخصص بیاوریم مثل اینکه دولت هم تا بحال این کار را کرده است و از طرفی هم فراموش نفرمائید که یکعده اشخاص خارجی در آنجا پشت دروازه مملکت الان منتظر نشسته اند با چندین هزار نفر متخصص که منتظر این هستند که يك کاری بکنند که این لایحه نگذرد و آنها فوری داخل مملکت شوند و این جارا آباد کنند

دشتی - بنده در اینجا عریضی که میکنم غرضم این نیست که آقای وزیر عدلیه يك جوابهایی بدهند که بنده را

ملك خارجی را بمزاید بگذارند بعدش هم اگر مزایده مطابق قیمت مقوم نشد دولت بردارد خوب این چه ضرری است ما بدولت بزینم يك جائی را مقوم قیمت کرده ده هزار تومان در مزایده بیش از سه هزار تومان برداشتند آنوقت دولت مجبور باشد هفت هزار تومان بیشتر بدهد دولت نمیتواند خالصجات خودش را الان اداره کند الان تمام وکلای ولایات تصدیق میکنند که اغلب خالصجات کسر عمل دارد شما باید خالصجات را ب مردم بدهید که مردم آنها را آباد کنند اغلب خالصجات خراب است این چه الزامی دارد که ما بیائیم يك باری هم سربار خودمان بکنیم بنده رویهمرفته مخالف نیستم با لایحه ولیکن از آقای عدلیه خواهش میکنم که دلائل لزوم یعنی رزندتر این لایحه را به بنده بفرمائید

وزیر عدلیه - عرض کنم که اگر يك توجهی بفرمائید بعریضی که بنده کردم گمان میکنم که دلیل و علت تقدیم این لایحه خیلی مهم نباشد اگر سابقه دارید میدانید که خارجها در مملکت دیگر نمیتوانند مال غیر منقول داشته باشند مگر در حدود معینی پس در این مملکت هرکس در خارج از آن حدود ملک را بدست آورده است برخلاف مقررات وقت بوده است اگر همین اشخاص که میفرمائید سی چهل نفر بنده نمیدانم و صورت ندارم که واقعا چند نفر خارجی در نقاط مملکت ملك دارند البته بطور قطع نمی دانم اگر يك عده صد تا باشد یا دویست نفر اشخاص باشند که يك املاکی که در این لایحه نوشته شده است بدست آورده باشند مطابق فکر ماتعبیر ما رویه ما اینها حق نداشتند که این ملك را بتوانند مالك باشند حالا ما يك اشخاصی را که از دوره هرج و مرج استفاده کرده اند و بر خلالت ترتیب يك املاکی را بدست آورده اند بایستی بگوئیم که این را بایستی در دست داشته باشد؟ بنده معتقد نیستم گمان میکنم خود آقا هم متوجه باشند که نباید بگذاریم که این

سابقه باشد که اگر يك ترتیبی بوده است و جلوگیری نشده است ما نکنیم و بگوئیم این باشد نباید بگذاریم این سابقه ایجاد شود که بیایند يك کاری را بر خلاف ترتیب بکنند بعد هم بگوئیم خوب شده است بماند و این يك مرتبه مالیده چرا برای چه؟ شما مخالف با این عقیده هستید؟ که يك راه حلی از برای املاک مزروعی اشخاص که برخلاف ترتیب آمده اند و يك ملک را بدست آورده اند - پیدا کرده و بگوئیم که این املاک در دست آنها باقی باشد؟ از نقطه نظر صرف حقوقی اگر بخواهیم وارد شویم يك کسی که حق تملك ندارد مالك نیست (نمایندگان - صحیح است) ولي از برای اینکه آمده اند شاید هم در خیلی از موارد صادقانه و باحسن نیت بدون این که متوجه بایی مسئله بشوند آمده اند خریدم اند پول داده اند به آن ها هم ضرر نخورده باشد آمديم گفتیم که يك شکلی درست بکنیم که آن املاک فروخته شود پس بنابر این خلاصه این لایحه عبارت از این است که آن املاک مزروعی که در دست اشخاص هست نظر به آن تعبیری که عرض کردم همیشه دولت ایران داشته است حمل کرده و می کرده است از عهود و مقررات خودش هم بخارجی ها حق تملك نمی داده است مگر در حدود معینی نظر به آن تعبیر چون این اشخاص آمده اند و بر خلاف آن تعبیر عملی کرده اند دولت ایران میخواهد این را تصفیه کند آمده است يك همچو لایحه را ترتیب و مزایده را قرار گذاشته است. اگر بنا شد در مزایده قیمت کمتر از آن چیزی شد که مقومین قیمت کرده اند این جا آقا فرمودند که چه ضرری است بدولت می زنید بنده عرض کردم که مسلم نیست قیمتی را که در مزایده اشخاص می دهند حتما يك قیمتی باشد که قیمت ملك نباشد ما ملاحظه این کار را کردیم که اگر يك خارجی که ملكی دارد مجبور باشد بمزایده بفروشد در يك مجلسی اشخاصی که ملك بخر هستند چون مطمئن هستند که بایستی این فروخته بشود ممکن است يك قیمتی را پیشنهاد بکنند

که واقعا قیمت ملك نباشد و کمتر باشد و بخواهند بمقت ملك يك كسى را ببرند ما نخواستیم این ضرر بخارجی ها زده شود قیمت را مقوم پیدا میکند و قیمت پیشنهاد در مزایده نیست بنده ممکن است يك جنسی که یا نقد تومان قیمت داشته باشد بمزایده بگذارند و بنده پیش نهاد بدهم ده تومان ایا این ده تومان قیمتی که برای آن گذاشته ام معنیش این است که قیمتش ده تومان است خیر معنیش این است که من بده تومان خریدارش هستم پس مقوم قیمت را معین میکند بعد از آنکه مقوم قیمت ملك را معلوم کرد بمزایده میگذارند و خواستیم خارجی مالکش بمقت نرفته باشد و راه حلی از برایش پیدا شده باشد و مردم هم بدانند که اگر این قیمت را خواستند پائین بیاورند دولت ملك را خواهد برداشت که باین ترتیب بملك ضرری نخورده باشد پس اگر آقا در راه حل وارد بشوند (نه در اصل قضیه) انوقت ممکن است که توافق بکنیم بگوئید که این فور مول خوب نیست و باید فورمول را عوض کنیم و الا اصل قضیه را تصور میکنم که خود آقا هم موافق باشند و چون در ضمن فرمایشاتان گفتید حالا که اجازه نمیدهند گذشته هم گذشته است چه اهمیت دارد و چه خطری دارد؟ بنده عرض نمیکنم خطری دارد چه خطری دارد؟ بنده عرض می کنم بر خلاف ترتیب بوده است کار برخلاف ترتیب را باید ترمیمش کرد (صحیح است)

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

طهرانی - بنده مخالفم لایحه خیلی مهم است اجازه بدهید که يك وقت و مطالعه درش بشود و بنده با کفایت مذاکرات مخالفم اجازه بدهید که يك قدری درش مباحثه بشود بعد از آن (صحیح است) جمعی از نمایندگان - بفرمائید آقا

طهرانی - عرض کنم بنده اگر چه خودم عضو کمیسیون عدلیه هستم ...

طباطبائی دیا - اجازه میفرمائید؟

رئیس - نوبه ایشان است حالا که تجویز فرمودید

تواند جبران آن را بکند و این قانون را که بنده می بینم از اول تا آخر يك قانون کشنده و فورمالته است که هیچ نتیجه نخواهد داشت و بنده عقیده ام این است که اگر دولت حقیقتاً نظرش این است که املاکی در دست اتباع خارجه نباشد در نقاط مزروعی يك لایحه بیاورد به مجلس یکسال دوسال سه سال هر قدر صلاح میدانم مهلت بدهد که در ظرف یکسال دوسال اتباع خارجه حق ندارند مالك املاك مزروعی باشند بفروشند املاکشان را بعد بمزایده بگذارند هر طور که خریدارند بفروشند اینکه مقوم می رود ملك را تقویم میکند آنوقت اگر دولت پول داد داد اگر نداد در دست او امانی است این مثل این است که من يك ملكی را ۹۹ ساله يك كسى اجاره بدهم این در واقع ملك او است من چه طور می توانم این را از دست او در آورم (وثوق - نیست اینطور آقا) این قانون را من از اول تا آخر هر چه مطالعه کردم هیچ ارزش ننهیدم يك قانون کشنده است و مقصود این است که آقای وزیر عدلیه اظهار کردند ابداً ارزش استفاده نمی شود که جلوی اتباع خارجه را بگیریم. شما قانون دارید خودتان هم اظهار میکنید میفرمائید که ارفاق میخواستید بکنید خوب ارفاق را حق نداشتید الا آن هم تصرف کنید میخواهید ارفاق کنید مزایده بگذارید بفروشید همانطور که بنده اگر بده کار شدم مطابق قوانین محاکمات حقوقی عدلیه و توانستم بدهم خانه بنده را بمزایده میگذارید و میفروشید و میدهید باو اگر ده هزار تومان قیمت داشته باشد در مقابل دوهزار تومان میخرند همانطور هم يك كسى که بدون حق آمده است در مملکت ما يك ملكی را خریده است برخلاف قانون. آنرا بمزایده بگذارند بفروشند ببرند ده هزار تومان نباشد دوهزار تومان باشد بنده نمیدانم این چه ارفاقی است میخواهید بکنید اگر واقعا قانون را میخواهید اجرا کنید و حقیقتاً جلوگیری کنید راهش این است که عرض کردم و الا این قانون جلوگیری نیست و اساساً بنده با اساس لایحه موافق هستم ولی این قانون و این لایحه که بنده اینجا دیدم منظور شما را تأمین نمیکند.

مخبر (آقای یاسائی) - بنده از قسمت آخر فرمایشات

آقای طهرانی شروع می کنم و جواب می دهم مطابق نظامات

پارلمانی آن کسی که با اساس لایحه موافق بود باید با کلیات لایحه هم موافق باشد و اگر در جزئیات لایحه نظریاتی دارد در مواد اظهار بنماید و کسی حق دارد در کلیات لایحه مخالفت کند که با اساس لایحه مخالف باشد معیناً چون بیاناتی که فرمودند يك قسمتش راجع به اساس لایحه بود و يك قسمتش راجع به مواد آن چیز هائی که به نظر بنده می رسد عرض می کنم اولاً بطور مقدمه لازم است تذکر بدهم چیز هائی بود که بعضی از آقایان هم تذکر دادند آتمسئله این است که يك روزی بود و يك روزگاری دولت ایران ضعیف بود و متأسفانه ایرانی ها هم برای حفظ دارائی خودشان می رفتند تبعه خارجه میشدند در همانروز ها هم تبعه خارجه در این مملکت اینقدر ها ملك نخریده است ایرانی های وطن پرست یعنی ایرانی که رفته است تبعه خارجی شده است ملك داشته است (افسر - غیروطن پرست وطن پرست نفرمائید) این چطور باید مطابق چه اصلی و چه قانون باید با آن معامله کرد معاهده ترکمان چای وقتی که معتبر بود گفته بود که اتباع خارجه حق ندارند در ایران تملك کنند درست هم هست حق نداشتند غیر از اتباع روس سابق سایر اتباع خارجه هم در ایران می بایستی مطابق آن عهدنامه گویا ماده ۴ یا ماده پنجمش رفتار نمایند ولی ایرانیها که از اهل خود این مملکت بوده اند و از نژاد سیروس و داریوش بوده اند و رفته اند تبعه خارجه شده اند الان شما از نقطه نظر قوانین مدنی خودتان بانها چطور معامله میکنید؟ پس برای اینکه ترتیبی و سروصورتی باین وضعیت داده شود مثل سایر کارهای این مملکت که اغلب دارای يك سروصورتی شده است این قسمت هم باید تنظیم شود. مقدمه دوم که میخواهم عرض کنم این است که اتباع خارجه اینقدرها در ایران دارای ملك نیستند که شما اینقدر وحشت دارید و اینکه فرمودید تثبیت میشود مالکیت انها یا اینکه این مواد کش داری است اینطور نیست (طهرانی - بلی همینطور است)

نه خیر اشخاص معینی شاید بیشتر از آنچه که قبلاً عرض کردم آنها شاید در گیلان و آذربایجان و شاید کمی در خراسان دارای املاکی باشند املاک زادی از اتباع خارجه در این مملکت نیست املاک مزروعی و دولت هم عاجز نیست از اینکه خریداری نماید اما بچه نحو که يك سال یا دو سال مهلت داده شود این يك نظری است خودتان عضو کمیسیون هستید دو سال سه سال ممکن است پیشنهاد کنید يك مدت ممتدی پیشنهاد کنید این اشکالی ندارد ولی در اساس لایحه که خودتان هم موافقید دولت هم در لایحه در نظر گرفته است سه ماه ممکن است پیشنهاد بفرمائید يكسال يك مدتی مهلت بیشتر بشود این اشکالی ندارد ولی در اساس مطلب همانطور که خودتان هم تذکر دادید باید يك فکری کرد يك مذاکره هم بعضی از آقایان فرمودند راجع باینکه پس از مزایده چرا دولت بقیمت مقوم بخرد اینجا میخواهم عرض کنم که اگر ماحالا ان توانائی را پیدا کرده ایم که با چهره بازجهت دولت که این لایحه را آورده است در مجلس ما در اطرافش حرف میزنیم در این جا دیگر نباید يك طرف قضیه را بگیریم و بگوئیم اتباع خارجه که دارای املاکند در این مملکت باید طوری این املاک را از دستشان در آورد که بهیچ تمام شود ما مقصودی نداریم دولت باید در این خصوص با نظری که دارید که املاک را از بداتباع خارجی در بیاورید نهایت درجه احتیاط و ارفاق را در نظر بگیرید برای اینکه ممکن است يك کسی بیست سال سی سال در این مملکت دارای ملك بوده است والان ما میتوانیم بموجب قانون سلب مالکیت از او بکنیم ولی البته باید بقیمت روز پولش را بدهیم و تصدیق میفرمائید در مزایده همانطوری که خودتان هم تذکر دادید ملكی که صد هزار تومان قیمت دارد ممکن است که پنجاه هزار تومان فروش برود در صورتیکه ممکن است قیمت واقعی صد هزار تومان باشد پس اگر قضیه را صرفاً به مزایده واگذارید يك رقابتهای سلبی و اثباتی در اطراف این قضیه پیدا شود شاید تصور شود که بیشتر بضرر اتباع

خارجه تمام شود و ما يك همچو نظر سوئی نداریم و همانطور که دولت میل دارد سلب مالکیت از اتباع خارجه بکنند در عین حال هم میل دارد که اتباع خارجه بیایند تابع دولت ایران بشوند همانطور که شدند چنانکه يك عده زیادی در اثر آن قانون قبلی آمده اند تبعه ایران شده اند همانهایی که پاس پرت بین المللی داشتند و صورتهای دیگری داشتند آمده اند تبعه ایران شده اند حالا این هم اگر باعث بشود که يكعده بیایند تبعه ایران بشوند این املاک به ملکیت آنها باقی خواهد بود ما که از تبعه خودمان میخواهیم سلب مالکیت بشود در هر صورت چون این لایحه دو شوری است و مجال بیشتری هم برای مذاکره در اطراف آن داریم و خود حضرت عالی هم عضو کمیسیون عدلیه هستید خواهش میکنم در کلیاتش موافقت فرمائید انوقت در مواد هم اگر آقایان نظری دارند پیشنهاد بکنند میرود به کمیسیون و در شور ثانی هم اصلاح میشود (صحیح است) (کافی است مذاکرات اقا)

رئیس - رأی میگیریم برورود در شور موادموافقین با ورود در شور مواد قیام فرمایند. (اغلب برخاستند) تصویب شد

[۹ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه]
رئیس - پیشنهاد شده است جلسه را ختم کنیم اگر موافقت میفرمائید جلسه آینده شب يك شنبه چون هفته آینده ...

دشمنی دیر است آقا

بعضی از نمایندگان - دیر نیست

رئیس - بدو دلیل دیر نیست برای اینکه در هفته آینده ایام احیاء است و بعلاوه ما انتظار داریم که کمیسیونها تشکیل شوند و لوایح ما را آماده کنند در کمیسیونها تقصی نخواهیم داشت ولی در جلسات علنی مجلس شاید

دشمنی - خیر

رئیس - حالا اگر نظری دارید بفرمائید

افسر - شب پنجشنبه.

رئیس - ما خیلی خوشنود میشویم اگر آقایان اظهار میل بیشتری بکارها بکنند و کمیسیونها هم موافقت بکنند که لوایح ما را زود تر تنظیم کنند و به مجلس بدهند بنا بر این وقت معتدل ترمان این است که پنج شنبه شب باشد بنا بر این جلسه آینده پنجشنبه ساعت هفت و نیم بعد از ظهر.

(مجلس ده ساعت و سه ربع بعد از ظهر ختم شد)
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

دشمنی - عرض کنم بعقیده بنده خوب است توی همین هفته يك جلسه دیگر هم بشود برای اینکه همین لایحه وزارت عدلیه چندین جلسه باید درش صحبت بشود و الان چندین لایحه آقای وزیر مالیه تقدیم کرده است و کمیسیونها هم باید تشکیل شود بنده عقیده ام اینست که اجازه بفرمائید که جلسه آینده شب سه شنبه باشد آنوقت جلسه دیگری شب یکشنبه باشد که سایر لوایح هم حاضر شود.

بعضی از نمایندگان - فردا شب سه شنبه است آقا